

**Masarykova univerzita**  
**Pedagogická fakulta**

**Základy pedagogické metodologie**

**Používání a efektivita strategií učení cizímu  
jazyku u žáků pátých tříd na základních  
školách**

(zpráva z výzkumu)

Zpracovala: Veronika Bendová (104798); učitelství pro 1.stupeň ZŠ

Jitka Chadimová (105400); učitelství pro 1.stupeň ZŠ

Eva Bělíčková (104375); učitelství pro 1.stupeň ZŠ

Vyučující: Kateřina Vlčková

6. semestr

2005/2006

## **Obsah:**

1. úvod
2. cíl
3. metodologie
4. výsledky
  - dotazník
  - test
5. závěr

## **Úvod**

Tématem výzkumu byly strategie učení cizím jazykům u žáků pátých ročníků základních škol.

Výzkum šetří, jaké mají žáci znalosti cizího jazyka, jak postupují, když se učí cizí jazyk a slovíčka, zda chodí do kurzů cizích jazyků, nebo mají takové znalosti jen ze školy, aj. ...

Dotazník se skládal z otázek, jak se žáci učí cizí jazyk, možných odpovědí ano-někdy-ne, testu, který zjišťoval dosavadní znalost jazyka a obecných otázek (jméno, pohlaví, vyučované jazyky, délka studia jazyka, známka z posledního vysvědčení).

## **Cíl**

Cílem tohoto dotazníku bylo zjistit, jaké mají žáci dosavadní znalosti cizího jazyka a jaké používají při učení se tomuto jazyku strategie.

## **Metodologie**

Výzkum je proveden metodou dotazníkovou.

Dotazník vyplňovali žáci pátých ročníků základních škol, učící se cizí jazyk. Převážná většina žáků začala s výukou cizího jazyka až na základní škole (4.ročník).

Databáze se skládá ze 75 žáků, z toho 38 děvčat a 37 chlapců

Dotazník byl rozdělen do dvou částí: Doma dělám ; Ve škole. Jedna se týkala toho, co žáci dělají doma, jak postupují při učení, využívají-li i alternativních forem výuky. Tato část byla pro přehlednost rozdělena do několika oddílů. Druhá mapovala formu výuky ve škole.

## Výsledky

### Dotazník:

Několik otázek a jejich výsledných odpovědí

#### Část 1:

Oddíl 1 – jakým způsobem se žáci učí doma .

*Učím se pomocí různých kartiček, např. pexesa a stolních her.*

Většina dětí nevyužívá těchto pomůcek k učení se cizímu jazyku.

(Ano – 8; Ne – 57; Někdy – 10)

Oddíl 2 – využívají-li žáci při učení se multimediálních prostředků.

*Hraji v angličtině počítačové hry.*

U 41 žáků byla odpověď na tuto otázku kladná.

Oddíl 3 – jak postupují, když něčemu nerozumí.

*Neznámá slovíčka si hledám ve slovníku.*

Většina žáků odpověděla ano nebo někdy.

Oddíl 4 – způsob domácí přípravy na cizí jazyk .

*Mám někoho, kdo mě doma z angličtiny zkouší a opravuje úkoly.*

46 žáků zakroužkovalo ano, s přípravou jim tedy doma někdo pomáhá. Pouze 19

dotazovaných žáků vybralo odpověď ne.

Oddíl 5 – tento oddíl se týká toho, jestli žáky cizí jazyk baví, jestli si myslí, že jim jde....

*Baví mě učit se anglicky.*

30 žáků odpovědělo ano. Tato odpověď ovšem nemusí být směrodatná, protože záleží jak probíhá výuka ve škole, osobnosti učitele, zda je žák do výuky nucen rodiči, známce ...

## Část 2:

		Ano	Někdy	Ne
1	Ve škole si říkáme, jak se angličtinu učit a co je při učení důležité.	35	26	14
2	Nebojím se mluvit (i když dělám chyby)	31	35	9
3	Když v angličtině nerozumím, co někdo řekl, požádám o zopakování, vysvětlení nebo příklad.	30	34	11
4	Bojím se psát anglicky.	3	36	36
5	Mám strach ze zkoušení v angličtině	15	38	22
6	Když nevím, jak něco udělat, požádám spolužáka, aby mi poradil.	29	36	10
7	Mám oblíbené anglické věty, které když můžu, tak použiji.	29	29	17

Z výzkumu plyne, že si žáci ve škole říkají, jak se angličtinu učit a co je při učení důležité.

Žáci spolu spolupracují a vzájemně si pomáhají. Skoro každý má oblíbenou anglickou větu, kterou s oblibou používá.

Nebojí se mluvit ani psát, i když dělají chyby a nebojí se zeptat, pokud něčemu nerozumí.

Přesto má velká část žáků strach ze zkoušení.

## **Test:**

Test se týkal základních znalostí cizího jazyka a opět byl rozdělen do dvou částí.

V první bylo žákům předloženo 12 otázek v angličtině, na které měli za úkol odpovědět celou větou anglicky.

### Zadané testové otázky v první části:

1. How old are you?
2. How many brother and sisters have you got?
3. What is your first name?
4. Do you like English?
5. What is your favourite colour?

6. Can you play football?
7. What is the day after Wednesday?
8. Have you got a new T-shirt?
9. Are you reading now?

Řadě dětí dělalo problém odpovídat na otázky celou větou, i když to bylo na začátku testu napsáno a zdůrazněno zadavatelem testu. Některé děti nebyly schopny odpovědět ani na jednu otázku. Největší potíž dělaly otázky s krátkou odpovědí, na které žáci většinou odpovídali pouze yes –no, což není pro angličtinu typické. Problém byl také s vynecháváním písmen, se záměnou fonetického přepisu s psanou formou slov...

V druhé části byly žákům předloženy tři odpovědi a jejich úkolem bylo vymyslet vhodné anglické otázky.

#### Odpovědi:

1. I am fine, thank you.
2. I am from the Czech Republic.
3. It is quarter past one.

Tato část dělala žákům menší problémy, než část první, ve které odpovídali na otázky. Některé děti měly problémy s formulací otázek, psáním slov, záměnou písmen, gramatikou.

#### Hodnocení testu:

Testové otázky byly hodnoceny

- jedním bodem - pokud žákova odpověď byla zcela správná, bez gramatických či jiných pravopisných chyb
- nula body – v případě, že žák nebyl schopen na otázku odpovědět, zodpověděl ji chybně, či jeho odpověď nebyla gramaticky správná.

## **Závěr:**

Chtěly bychom říci, že zpracovávání databáze spolu s celým výzkumem zabralo velké množství času.

Odpovědi žáků se lišily a v některých případech byly totožné. V testu znalostí cizího jazyka dosahovali žáci jedné třídy podobných výsledků. Z toho plyne, že záleží hlavně na tom, jaké formy a postupy výuky učitel v hodinách využívá, používá-li netradiční pomůcky, jsou-li žákům k dispozici informační technologie a různá multimédia.

V dotazníku se také projeví rozdíly mezi žáky, kteří se daný jazyk učí od materské školy, od první třídy, či začaly s výukou až ve čtvrté třídě základní školy.

V páté třídě ještě řada žáků přejímá styl učení předložený učitelem, který může být nedostačující. Žáci ještě nejsou schopni vytvořit si vlastní tempo učení, podléhají třídnímu kolektivu. Nejsou si vědomi, že v budoucnu budou jazyk potřebovat pro své povolání, že se znalost cizího jazyka stává nezbytností v komunikaci.

Motivačně na žáka mohou působit také rodiče, kteří ho v dané činnosti podporují nebo ne a nabízejí mu jiné formy výuky (spojení učení a zábavy)

V dotazníku se také projevil nesoulad mezi známkou na vysvědčení a znalostmi projevenými v testových odpovědích.

Výzkum splnil naše očekávání. Myslíme si, že velmi záleží na vztahu mezi učitelem a žákem, na jejich vzájemném porozumění. Vyučující by měl poznat, jaké strategie žákům při učení nejvíce vyhovují, výuka by neměla být stereotypní a učitel by měl žáky správně motivovat, protože žáci si v tomto věku ještě nejsou zcela schopni uvědomit důležitost cizího jazyka.